

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΤΟΥ κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

Γενήκαν μασκαράδες

ΜΑΣΚΑΡΕΜΜΑΤΑ

Ένα πράγμα δεν μπορούσα να έννοησω, σάν ήμωνα μικρός. Γιατί την λέει «Μ α σ κ α ρ ά ς» την θεωρεί για ύβρη του ό κόσμος. Και άν εινε ύβρις, γιατί όλοι μεταμαρξίζονται, εάν όμωσ δεν εινε, τότε γιατί θυμώθουν;

Και γιατί μπορεί να εινε προσβολή ένα πράγμα, που ό κόσμος με χαρά ό δέχεται, γελάει και χειροκροτεί όταν τό βλέπει!... Και να τώρα πώς φωτιστήκα για όλα αυτά τό μυστήρια:

Στή γειτονιά μας ζούσε ή Χούσενα του Γιαννακού, περιφνημοσ διά την ταγκουνιά της. Χρήματα είχε άφθονα... Πεντάρα όμωσ δεν έξώδευε. «Τ' άγγελου της νερό δεν δίνει». Κανένας δεν την χώνευσε στην πόλι και κάθε ένας πώς να την βλάψη κούταζε. Διασκεδάσεις για τό χωριό ήσαν ή φωνές της, γλέντι ή κατάρτες η!

Πότε της οίχταν χορφες άλάτι στον «νταβά» που έστελανε στον φορνο, πότε τό περιβόλι της λεηλατούσαν και πότε του σκυλιού της—που τό είχε σαν παιδί—την εύρα τενεκίδες κρεμγαν. — Που, να κρεμάσουν τα κεφάλια τους, σάν πλάτανο, Θεούλι μου!... φώναζε αυτή.

Εκείνη την χρονιά, άρα ήρθαν ή μικρές Άπόκριες, ή Χούσενα έφτιασε μιιά πηχτα για τον φορνο. Μιά πηχτα, μιιά τυρόπητα με άρκετά αυγά και βούτυρο. Τά παιδιά της ντυμένα μασκαράδες, με μουσούνες, με φουσανέλλες και με φέσια, την έπήγανε στο φορνο του Μπιθρούκα.

— Να ρήν την κήψης, ειπε ή μάνα μας!
— Τίνος είστε σεις μουρέ; Ράισης ό Μπιθρούκας, γιατί δεν μπορούσες από τις μάσκες να τα διακρίνη.
— Της Χούσενας του Γιαννακού!

Τό βράδυ-βράδυ, μιιά παρέα από τρελλόπαιδα, αφού γενήκαν μασκαράδες και φάγανε τό κόσμου τό λεμόνια, αφού πέταξαν καλεμπόκι και φασόλια στα παράθυρα, κι' άρπαξαν του Τσουλή τις καρδιάδες, άποφάσισαν να κλέψουν και την τυρόπητα της Χούσενας.

Αυτό-φεις φουσανελλάδες άπ' αυτούς, με μάσκες και με φέσια, έπήγανε στον φορνο.

Συ καυμένη άναγες.

— Κύρ Μπιθρούκα, ειπ' ή μάνα μας, είν' έτοιμη ή πηχτα;
— Ποιοι είστε σεις πάλι, μουρέ;
— Της Χούσενας του Γιαννακού.
— Ά, ναί! Που στην όργη να σεις γνωρίσω πάλι. Έλάτε πάρτε την, μουρέ.
Κι' άνύποκτος την έδωκε.
Τό βράδυ όμωσ έξερογγή τό κακό. Η Χούσενα ζητούσε την τυρόπητα και πηχτα δεν ύπήρχε.
— Τά παιδιά σου, μα-

σκαράδες μου την φέρανε και μασκαράδες την έπήραν! Έλεγε ό φουναργής.

— Βρέ τα δικά μου τα παιδιά!
— Όπως εε βλέπω και με βλέπεις!

Φωνές, κακό και όθρυβος. Ήλθαν σ' άντιπαράσταση και τά παιδιά. Την πήγανε ειναν μασκαρεμένα, με δεν την πήρανε πίσω. Ό Νίκος ό Γκιωργάνης, ό έρμος και ό άλήτης, όπου στο φορνο έχειμάνιες, και ή γοργά ή Άντανάνα όπου καθότανε έκει, από τό πρωτό έως τό βράδυ, τό έπιβεβαίωσαν.

— Στά μάτι· και στο φός μου! Ήρθαν με τις φουσανέλλες, τα παιδιά σου και την πήραν!

— Βρέ μασκαράδες, τι μου ψέλνετε εκεί. Την κούφατε δεν λέτε!...

Άντάρες και φουρτούνες στο φουναράκι. Φωνές, στριγγλιζόταν, βρισές και επιθέσεις. Κόσμος άπ' έξω άρκετος μαζεύτηκε για να κάνη χάζι.

— Άλλο φορούν «μουσούνες» σήμερα, κι' άλλο γενήκαν μ α σ κ α ρ ά ς ε ς! φώναζαν όλοι και γελούσαν.

Άλλη μιιά φορά πάλι ντυθήκαμε κάμποσες οικογένειες, να πάμε στα εύγενικά τα σπίτια, να δειπνήσουμε, όπως συνηθίζοταν τότε, που συνέτρωγαν ό κόσμος τις μεγάλες μέρες, χωρίς ν' άλλη λ η ο τ ρ ω γ ε τ α ι.

Ντυθήκαν οι γυναίκες σ' άλλη κόμωρα και σ' άλλη κάμαρασολ άνδρες. Μαζι με τις γυναίκες και ή Ξενοθλα, ή δοτλα της γειτονιάσας. Δουλικό με μέλι και με ζάχαρη πιασμένο!...

Μελαγρονό και κόκκινο, γλυκό σαν τό κεράσι!...

Τό ίβλεπα κάθε πρωτό, να πλήνη στην αλή, να σφουγγαρίζη στον έξωστη, με ροδαλά τα μπράτσα του να γυρνά, και με ζεστή άναπνοή, πετοχτό και μεστομένο, με να τό πλησιάζω δεν κατόρθωνα!

Εθλογημένη δημοκρατίασια Άποκριά.

Κετο τό βράδυ, κίτω έπό τα χειμαριστά όλλόκοτα φορέματα και της Άποκριάς, ή ξωκιά στολιάδια, ή δοτλα δεν διακρινόταν από την κούρ. Με γέλια, με χορές και με χτυπήματα έβγήκαν οι γυναίκες έξω.

— Έμφορς ό κάθε ένας σας, την νεάρα του.

Ζητούσαν ό ένας τον άλλον να παστούτε άγομάε.

- Έλένη;
- Δημητρώκη;
- Σού είσαι Μαργιούλα;
- Ναί!

Έγώ φομαρίζα για νάβρω την Ξενοθλα. Ποιά να είνε; Ή μιιά μου φαίνόταν μοντή-ωρη και ή άλλη δχι και τόσο μεστομένη. Στο νεόλα την κινάλαβα, από τά γυμνά τα χέρια, που ή άλυσσίβες και τα πιάνα να κερνάσθες. Καθότανε, σάν δειλιασμένη στην

Ένα γόστιαμα με νυχτικά βγήκε από τό σπιτι!

ΞΕΦΥΛΛΙΖΟΝΤΑΣ ΔΙΑΦΟΡΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Τά... ρέστα του εκατόφραγκου

Μιά φτωχή γυναίκα, η όποια ήταν βαριά άρρωστη, απέλι- σθείσα από τους διάφορους συνουσιακούς γιατρούς οι όποιοι την έσκεπένοντο χωρίς όμωσ και να μπορέσουν να την γιατρέψουν, απέφασε να πάη να συμβουλευθή τόν διασημότερο έπιστήμονα τών Παρισίων, τόν χειρουργό Ζομπέρ ντε Λαμπαί, ό όποιος έπαιρ- νε για κάθε έπίσκεψη είκοσι φράγκα... ποσό τεράστιο για τήν έποχή εκείνη. Έπληρωφορήη λοιπόν τή δωρεά εδέχτο ποός άθάνειτς του ό διάσημος χειρουργός και μιά μέρα έπήγε και τόν βρήκε στο πολυτελές μέγαρό του. Όταν ή Ιατρομή έξέτασε εταλείωση, ή φτωχή άρρωστη άκούμησε δελλά έπάνω στο τραπέζι ένα τάλληρο, κι' έτοιμάσθηκε νά φύγη. Δέν είχε όμως κείμαι δύο βήματα πρός τήν πόρτα, όταν ό Ζομπέρ, με τό συνηθισμένο του άπότομο και άσθη- ρό ύφος τής έσταμάτησε:

— Κυρά! τής έφώναξε. 'Η φτωχιά γυναίκα άρχισε να τρέμη. 'Από τό ύψος και τόν τό- νο τής φωνής του χειρουργού, υπέθεσε ότι θά τής έκανε παρατή- ρηση για τό πανικό ποσό που του είχε άπόσει, και τό όποιον έντοστος είχε μαζέψει με χιλίες δ'το στερήσας. 'Ο Ζομπέρ όμως, ό όποιος παρ' όλα τό άπότομο ύφος του εί- χεν αγαθότητα αίσθηματα, έγύρισε πρός τήν φτωχή πελάτισά του και τής ειπε: — Τι σημαίνει αυτό κυρά μου; Μού άφίνεις... εκατό φράγκα, και δέν περιμένεις τουλάχιστον νά σού δώσω πίσω τά ρέστα ;... Συγχρότως δέ, τής έβαλε μέσ στό χέρι... τέσσερα είκοσό- φραγκα!..

Τό σπουδαιότερο έχύρωμα

'Ο άνάτατος 'Αρχων τής Τουσκάνης, θέλοντας κά- ποτε νά άπειλήση τόν πρεσβευτή τής νήσου Μάλτας, με τήν όποιαν βρισκόταν σέ έξθροπραξίες, του είπε δεχ- νοματίς να έχει χάρη όπου άνεγράφοντο όλα τά δ'χυ- ροματικά έργα τής νήσου: — Πιστεύετε σοβαρώς ότι με αυτά τά φρούδια θά μπορούσε νά άντιτάξει άμυνα έναντίον του στρατού μου, έν περιπτώσει πολέμου; — Με αυτά μόνον όχι, άπάντησεν ό Πρεσβευτής. 'Ο κατσόμοπος όμως που σ'ας προμήθευσε τόν χάρτη αυτόν, ληρομόνησ νά σημειώσει τό κυριότερον δ'χυρομα- τικόν μας έργον... — Τό όποιον είναι...; έρώτησεν ό 'Αρχων τής Τουσκάνης ειρωνικά. — 'Η άνδραία τών χιλίων ίπποτών που θά ό παρασιώσεν τήν πατρίδα τους Μάλτα μέχρι τελευταίας ρανίδος του αίματός κανί- ν. είπεν άλλά ό Πρεσβευτής.

'Ο Λουδοβίκος 15ος και οι Ρηγάδες

'Ο Λουδοβίκος 15ος έπαίξε, κάποτε, «μπαράν» (ένα είδος π ό- νος) με έναν αδικό του. Σέ μιά μοιρασιά τών χαρτιών, στόν Λου- δοβίκο ήσαν τρεις ρηγάδες, στόν αδικό του τέσσερες βαλέςδε- 'Ενέριδιε σενάπός ό αδικός. 'Ο Λουδοβίκος όμως, δεχόμενος τό χαρτιά του στόν συμπαικτη του, του είπε: — 'Εχασε! 'Εχω τρεις ρ η γ ά δ ε σ και μαζί με τόν... έσ- τό μου λοιπόν γίνονται τέσσερες! 'Ενώ έσύ δέν έχεις παρά τέσσε- ρες βαλέςδε... — Με συγχωρείτε, Μεγαλειότατε... άπάντησεν ό έξυμνος αδι- κός. 'Εχω, όπως είπατε, τέσσερες βαλέςδε, ό όποιοι μαζί με τό βαστό μου γίνονται... πένας! 'Ωστε, βλέπετε, πός έσαι έχάσασε'. «Βαλές» στή γαλλική γλώσσα σημαίνει, ως γνωστόν, θε- ράπαν.

'Η Βαναουσότης του μουσουργού Λουβλι.

'Ο Λουβλι, ό όποιος θεωρείται ως ένας από τούς μεγαλυτέρους συνθέτας του κόσμου, δέν είχε διόλου καλό χαρακτήρα. 'Ηταν άπότομος, βάνεωσος, κλάεξ, έκφυλος, μοροΐδευτής, καθώς δέ έλε- γον ό ίδιος, ήταν κενός νά σκοτώη όποιον τολμούσε νά του πή- ου ή μουσική του δέν ήταν καλή.

Κάποτε διηγείται ένας βιο- γράφος του—σ'ήν πρόβα ένος μελοδουμάτός του, μόλις πήγε στό θέατρο έπιστήθ έναντίοντς Π ο ρ ί μ α σ κυρίας ντε Ροσουά και τής κατέφερε μιά κλωστιά στήν κοιλιά έπισθ... λόγω τής άγκυρωσής της άρροπορούς ή άνάβασις του έργου.

έκη της. Τήν άρπαξα χωρίς νά τήν ρωτήσω. — Ποιός είσαι σύ άφεντικό; 'Θά κάνης λάθος! μου ειπε: Τής έσφίξα τό χέρι και τήν τράβηξα. — Πάψε! 'Επήγαμε στά σπίτι, έπίμασε κρασί, χορέςμα, γελάσαμε και έπιασε τού κόσμον τό άστέια. Σέ κάθε σπίτι, μάς άκολουθούσαν και άλλοι μασκαράδες. 'Εσαι άνα'ανεσθήμασε πολύ. 'Η Ξενοθλα είχεν άνάψει σάν φωτιά! Τό αίμα της κυκλοφορούσε πειό θερμό και ή καρδιά της χτυπούσε δυνατά. — Πάψε να πάρομε λίγον άέρα; τής ειπα. — Πάψε! η' άποκορίθηκε. Φενγέρι δέω και γ'αρά Θεού. Στόν κήπο τά λαχανικά και τό λουλούδια με τό φεγγάρι νεραούντουσαν. Τά δένδρα σεσκόντου- σαν άκίνητα, σ'άν να ρεμάρταν... — Βγάλε Ξένη τή μάσκα σου, νά σέ χτυπήση ό άέρας! τής λέω.

Τήν έβγαλε και όλοπόφρηο τό πρόσωπό τη; φάνηκε σάν ήλιο; λαμπερός. — Νά ζήσης, άφησέ με νά καθήσω, έδώ γειά! μουσε κουρα- σμένη όπως ήταν. Τό κόκκινό πανί, με τό όποιο είχε τυλιχθεί, σάν φλόγα άναμ- μένη μοδ τής παουοιόζε. Φλόγα που σέ δροσίζει, άναι να σέ κά- νει κάρβονο! Κ' έσκυμα να πιώ νά δροσισθώ από τό κόκκινό της χέλι! — Ξένη, άς βγάλουμε και τήν προσποίηση, όπως βγάλμας και τις μάσκες! τής ειπα. Και τής ειπα ακόμα πόσο μ' άρεσε! Τής ειπα πός τήν έβλεπα κάθε πρωί νά νίβεται στό άνοιχτό χαγιάτι και νόμιζα πός έβλεπα σού δάσους τήν πηγή νά βγαίνει από τις φωνιές άχνες!... — Μά είμαι μιά δούλα, μιά φτωχή έψ!...ψιθύρισε συγκι- νημένη. — Φτωχή έσύ, που με χαρίσματα σέ πλούτισεν ή φύσις! Δου- λιά σύ, που σκαβάνεις κόσμο! Τί λές, Ξενοθλα μου, καλέ!..

Στό σπίτι άπάνω μάς άνατήησαν. — Λείπει ό Τάκης. Κ' ή Ξενοθλα; 'Η Σουρουφένια ή τοικονομά, έξέσχεσε νά κείρινά της μάγουλα. — Πά! Πά! Νεροπές, καλέ, με τήν βρωμοθσα, με τό «παλιμοκόψιδο!» — Κι' έκείνο τό ξεμαλιωμένο, τό παλιόκοψιδο! 'Ε- κείνος ό μπαρμπάντης, ό μασκαράς! — Τρέψτε, βρε Χριστιανοί, για νά τούς τ'βρεθίμε!... Τ' άκούσαμε σ'ατά και πεσαχτήκαμε. 'Η Ξένη κινρίνιωσε, άρχισε νά τρέμη σάν τό φύλλο τό σπινόκαρο. — Και τώρα τι νά γίνω έγώ ή έρημη κι' ή σκοτει- νή! ρώτησε. — 'Ελα κοντά μου, νά κρυφτούμε! τής ειπα. 'Αφού, βρισιές, κακό και άπειλές κατέβηκε από τό σπίτι. 'Όλα τά ξωτικά, που μασκαράδες ήσαν, με τις παραξένες στολές, κάτο στήν αλλη, με τού φεγγαριού τό φός ξεχύθηκαν. 'Η- μάς πισωμένοι, νά μη χωριστούμε, πηδήσαμε στό περιβόλι, μα- ρώντας και σπαράζοντας τά ήρεμα λαχανικά, βρεθήκαμε σέ μιά κνήρα και περάσαμε σ' άλλο περιβόλι... Πίσω μας άνογύον η βουή τών συντρόφων μας, που ψάχτα- να. Δέν προσφάσαμε καλά-καλά, τά πέσαμε στό περιβόλι κι' ένα κιντριόκοκλο δεμένο μ' αλυσίδες, οίχτησε έπάνω μας. Μόλις προσφασα νά σπαρξέω τή Ξενοθλα σέ μιά λεμονιά και τό σκυλλί έκείνη και χύθηκε για νά μάς φάη!... Πρόφασα κι' έγώ και πηδήσα και άνεβήκαμε στά ύψηλότερα κλωνάρια! Από τις σκελοφονίες και τό κακό μάς ήσαν κι' οι άλλοι. Τό σπίτι δίπλα άνοιξε και μ' ένα άσπρο νεχτικό, σάν φάν- τασμα, βγήκε κι' ό άφέντης. 'Εδωσε πάλι τό σκυλλί και είπε στους δούλους, που πίσω από τή μάνδρα κιντάζαγ! — Κατά τή λεμονιά φωνάζε! τό σκυλλί... Στή λεμονιά, κάτι θά είναι!..

Μας πισώναν έκεί άπάνω, νεροπιασμένους κι' έλκισιούς! 'Η Ξένη είχε παγώσει κι' έθρησε. 'Η Σουρουφένια, πετήηάπισσε νά χέριτς της κατά τή δούλα. — Κοιρίδια θά σέ κάνω παληοθήλυκο! Κι' ό ίδιοκότηης πρόσθεσε άστεινεύόμενος: — Τώρα θά' γευθώμε και τό...έγγο τής Γνώσσεως! Με πήρανε στό σπίτι, αφού μάς κάνανε καθάιρσι. — 'Αχ, μασκαρά, μασκαράλίκια που μάς έκανες! μουλεγε ή μάνα μου. Κι' ό θεός μου άγοιμερός πειό πολύ. — Δέν είναι για νά τής; στόν κόσμο! Μασκαράς και τών σκυλλιών ακόμα έγειρε!..

'Από τότε κατάλαβα τι σημαίνει «μασκαράς» και πότε γίνεσαι κινέας και μασκαράς τών σκυλλιών! 'Αμα νήνευσαι τις 'Αποκρητί, είσαι μασκαράς άποκρητικος και άρα μεταμφιέζεσαι τις άλλες μέρες, μπορείς να είσαι πειό με- γάλος του κόσμου μασκαράς, αλλά στήν κοινωνία είσαι σεβαστός και άξιότιμος.—'Μιά μάσκα νε- νού» και προσποίησης ή δόλια μας ζού» όπως έλεγαν ό Δηλιγιάνης.

Σταμ. Σταμ.

